पत्रकार आचारसंहिता उजुरी र कारबाहीसम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना

आमसञ्चारमाध्यमबाट सम्प्रेषित सामग्री र पत्रकारविरुद्ध परेका उजुरी, प्राप्त बोधार्थ, जनगुनासा तथा स्वअनुगमनसम्बन्धी प्रक्रिया तय गरी आचारसंहिता अनुगमन उपसमितिबाट हुने निर्णय र त्यसको कार्यान्वयनका लागि पत्रकार आचारसंहिता-२०७३ को दफा १० को अधिनमा **पत्रकार आचारसंहिता उजुरी र कारबाहीसम्बन्धी कार्यविधि-२०७५** जारी गरिएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ**

(क) यस कार्यविधिको नाम *'पत्रकार आचारसंहिता उजुरी र कारबाहीसम्बन्धी कार्यविधि, २०७५'* रहेको छ ।

(ख) यो कार्यविधि प्रेस काउन्सिलको बैठकले स्वीकृत गरेको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) 'आमसञ्चारमाध्यम' भन्नाले नेपालमा सञ्चालित पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजन, अनलाइन, समाचार एजेन्सी, विभिन्न चलचित्र, वृत्तचित्र तथा इन्टरनेट माध्यमबाट समाचार सूचना तथा विचारमूलक कार्यक्रम उत्पादन, वितरण र सम्प्रेषण गर्ने संस्था र सेवा सम्झनुपर्दछ ।

(ख) 'अध्यक्ष' भन्नाले प्रेस काउन्सिल नेपालका अध्यक्ष सम्झनुपर्दछ । सो शब्दले अध्यक्षको अनुपस्थितिमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने सदस्यसमेतलाई बुझाउनेछ ।

(ग) 'संयोजक' भन्नाले आचारसंहिता अनुगमन उपसमितिको संयोजक सम्झनुपर्दछ ।

(घ) 'सदस्य' भन्नाले प्रेस काउन्सिल नेपालका सदस्य सम्झनुपर्दछ । सो शब्दले पत्रकार आचारसंहिता अनुगमन उपसमितिका सदस्यसमेतलाई बुझाउनेछ ।

(ङ) 'अनुगमन उपसमिति' भन्नाले पत्रकार आचारसंहिता अनुगमन (छापा र विद्यूतीय) उपसमिति सम्झनुपर्दछ ।

(च) 'बैठक' भन्नाले आचारसंहिता अनुगमन उपसमिति(छापा र विद्यूतीय) का बैठक सम्झनुपर्छ र सो शब्दले अनुगमन उपसमितिद्वारा गठन हुने कार्यदलको बैठक समेतलाई जनाउँछ ।

(छ) 'पेशी' भन्नाले आचारसंहिता अनुगमन शाखा (छापा र विद्यूतीय) मा परेको उजुरी वा स्वअनुगमनबाट देखिएका आचारसंहिता हनन्सम्बन्धी विषयमा कारबाही प्रक्रियाका लागि बोलाइएको बैठक सम्झनुपर्छ ।

३. **आचारसंहिता अनुगमन उपसमितिको बैठक**

(क) आचारसंहिता अनुगमन उपसमितिको बैठक उपसमितिका संयोजकको निर्देशनमा सचिवले बोलाउनेछ ।

(ख) यस्तो बैठक अत्यन्तै जरुरी अवस्थामा बाहेक सामान्यतः हप्ताको एकपटक बस्नेछ ।

(ग) संयोजकले प्रत्येक बैठकको प्रारम्भ र अन्त्यको घोषणा गर्नेछ ।

(घ) उपस्थिति:बैठकमा उपस्थित सदस्यले निर्णय पुस्तिका (माइन्यूट) मा उल्लिखित आफ्नो नामको अगाडि दस्तखत गर्नुपर्नेछ ।

(ङ) बैठकको कार्यसूची(Agenda): आचारसंहिता अनुगमन उपसमितिको बैठकको कार्यसूची २४ घण्टा पहिले नै सचिवालय र सदस्यहरूलाई जानकारी गराइनेछ ।

४. **बैठकको सञ्चालन, छलफल र विधि**

(क) बैठकको सुरुमा नै कार्यसूचीमा परेको विषयको प्रकृति र महत्व समेतलाई ध्यानमा राखी बैठकको समयावधि तय गरिनेछ । आवश्यकतानुसार सदस्यहरूले बोल्ने समय निर्धारण गरी छलफल प्रारम्भ गरिनेछ । छलफलमा भाग लिने सदस्यहरूले छलफलको विषयमा केन्द्रित रही निर्धारित समयभित्र आफ्नो विचार राख्नुपर्नेछ ।

(ख) गणपूरक संख्या : सम्पूर्ण सदस्यमध्ये कम्तिमा पचास प्रतिशत सदस्यको उपस्थितिलाई गणपूरक संख्या मानी बैठक सञ्चालन गरिनेछ ।

(ग) बैठकको निर्णय : (१) बैठकको निर्णय सर्वसम्मत रूपमा गरिनेछ ।
(२) सर्वसम्मत हुन नसके उपसमितिमा भएको छलफलका आधारमा दुई तिहाई मतबाट निर्णय गरिनेछ ।

(घ) सामान्यतः बैठकको अध्यक्षता गर्ने संयोजकले मत व्यक्त गर्ने छैन । निर्णायक मत दिन परेको खण्डमा मात्र संयोजकको मत निर्णायक हुनेछ ।

(ङ) कुनै सदस्यले फरक मत राख्न चाहेमा सो विषय निर्णय पुस्तिकामा जनाई दस्तखत गर्नुपर्नेछ ।

(च) बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्ने : बैठकको निर्णय उपस्थित दुई तिहाई सदस्यबाट प्रमाणित हुनेछ ।

(छ) कार्यसूची र कागजात उपलब्ध गराउने : बैठकमा छलफल गरिने विषयसँग सम्बन्धित कागजात, सूचना वा जानकारी समितिका सदस्यहरूलाई सचिवालयसँग समन्वय गरी सम्बन्धित उपसमितिको सचिवले उपलब्ध गराउनेछ ।

(ज) कार्यदलको गठन : बैठकले पत्रकार आचारसंहिता सम्बन्धी विशेष मुद्दामा गर्नुपर्ने कार्यका लागि कार्यदल गठन गर्नुपर्ने वा विज्ञको परामर्श आवश्यकता महशुस गरेमा कार्यदल वा विज्ञ समूह गठन गर्न सक्नेछ ।

५. **उजुरी र पत्राचारसम्बन्धी कार्यविधि**

(क) कुनै आमसञ्चारमाध्यमबाट सम्प्रेषित समाचार वा समाचार-सामग्रीमा चित्त नबुझ्ने पक्षले ३५ दिनभित्र उजुरी दिनुपर्नेछ । उजुरी अनलाइनमार्फत् पनि दिन सकिनेछ ।

(ख) अनलाइन उजुरी, प्रत्यक्ष उजुरी बाहेक काउन्सिलको फेसबुक पेज लगायत अन्य सामाजिक सञ्जालबाट पनि उजुरी आएको चित्तबुझ्दो लागेमा बैठकले कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाउन सक्नेछ ।

(ग) उजुरीकर्ताले उजुरीमा उजुरीकर्ताको नाम, हस्ताक्षर, ठेगाना, अन्य सम्पर्क विवरण (संस्थाको हकमा लेटरप्याड र छाप), प्रकाशित/प्रसारित सामग्रीको प्रमाणित प्रतिलिपि, कुन सञ्चारमाध्यम/सम्पादक वा पत्रकारका विरुद्ध उजुरी हो स्पष्ट खुलाई पठाउनुपर्नेछ । उजुरीका साथ आमसञ्चारमाध्यममा पठाएको वा पठाउन चाहेको खण्डनपत्रसमेत संलग्न हुनुपर्नेछ ।

घ) उजुरीकर्ताले आफ्नो नाम, व्यक्तिगत विवरण गोप्य राख्न वा बाहिर ल्याउन वा प्रकाशमा ल्याउन नचाहेमा मनासिब परिस्थिति कारण उल्लेख गरी उजुरी गरेको हकमा उपसमितिले उचित ठानेमा उजुरीकर्ताको व्यक्तिगत विवरण गोप्य राख्न सकिनेछ ।

ङ) कुनै सञ्चारमाध्यम, पत्रकार, संघसंस्था, स्वतन्त्र व्यक्ति, राज्यका विभिन्न निकाय लगायतबाट प्रेस स्वतन्त्रताको हनन् भएको भनी प्रेस काउन्सिलमा उजुरी परेमा त्यसको छानविन गरी प्रेस स्वतन्त्रताको संरक्षण गर्नु प्रेस काउन्सिलको दायित्व हुनेछ ।

(च) उजुरीकर्ताबाट प्राप्त उजुरीमा आवश्यक कागजात, प्रक्रिया पूरा भए नभएको चेकजाँच सम्बन्धित शाखाले गर्ने र सबै कागजात एवं प्रक्रिया पूरा गरेर प्राप्त भएको उजुरीउपर ३ (तीन) दिनभित्र कारबाही प्रक्रिया प्रारम्भ गरिसक्नुपर्नेछ ।

(छ) प्राप्त उजुरीमा सम्बन्धित अनुगमन शाखाले समेत स्वअनुगमन गरी सम्बन्धित आमसञ्चारमाध्यमलाई पत्राचार गर्ने, जवाफ नआएमा ताकेता, पुनः ताकेता गर्ने र जवाफ नआए अवज्ञाकारीको सूचीमा किन नराख्ने भनी सोध्ने छ ।

(ज) पहिलो पत्राचारपश्चात् जवाफ आएमा १ हप्ताभित्र बैठकमा पेश गर्ने, नआएमा एकहप्ताको समय दिई ताकेता गरिने, ताकेतापश्चात् पनि जवाफ नआए पुनः १ हप्ताको समय दिई पुनः ताकेता गर्न सक्ने, पुनः ताकेता गर्दा पनि जवाफ प्राप्त नभएमा १ हप्ता समय दिई अवज्ञाकारीको सूचीमा किन नराख्ने भनी पत्राचार गरिनेछ ।

तर समाचार तथा समाचार-सामग्रीको प्रकृति र प्रभाव हेरी उपसमितिले दैनिक अखबार र विद्यूतीय आमसञ्चारमाध्यमको हकमा यो समयावधि कम गर्न सक्नेछ ।

(झ) सम्बन्धित आमसञ्चारमाध्यमबाट प्राप्त जवाफ ३(तीन) दिनभित्र उजुरीकर्तालाई पठाई थप प्रतिक्रिया भए माग्नुपर्नेछ । उजुरीकर्ताबाट तीन हप्तासम्म प्रतिर्क्रिया प्राप्त नभएमा स्वत तामेलीमा राखिने छ । त्यस्तै कुनै समाचार वा लेखका बारेमा परेका उजुरीहरू छानवीन गर्दा र सम्बन्धित सञ्चारमाध्यम सँग स्पष्टीकरण माग्दा समाचारका आधार र विषयवस्तुका बारेमा उपसमिति सन्तुष्ट हुन नसकेको अवस्थामा त्यस्ता उजुरी स्वत तामेलीमा रहनेछन् । यसको जानकारी उपसमितिको बैठकमा गराउनु पर्नेछ ।

(ञ) गम्भीरखालको आचारसंहिता उल्लंघन भएको अवस्थामा सम्बन्धित उपसमितिका संयोजकको निर्देशनमा पत्राचार गर्नुपर्नेछ ।

(ट) अनलाइन माध्यमविरुद्ध परेको उजुरीका आधारमा स्वअनुगमन गर्दा त्यस्ता अनलाइनको कुनै सम्पर्क ठेगाना नभएको वा त्यस्ता माध्यम काउन्सिलमा सूचीकरण र सूचना तथा प्रसारण विभागमा अभिलेखीकरण नभएको पाइएको अवस्थामा त्यस्ता सञ्चारमाध्यमको पहिचान गर्न नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण र प्रहरी प्रशासनसँग समन्वय गर्न सकिनेछ ।

(ठ) विदेशबाट सञ्चालित अनलाइन वा अन्य माध्यमविरुद्ध उजुरी परी कारबाही चलाउनुपरेको अवस्थामा नेपाली नागरिक भएको भए त्यहाँस्थित नेपाली दूतावास र विदेशी नागरिक भइसकेको भए कुटनीतिक माध्यमवाट समन्वय गर्नुपर्दछ ।

(ड) नीतिगत प्रसङ्ग, जटिल प्रकृतिका उजुरी, क्षमायाचना गर्न निर्देशन दिने, प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र वा प्रेस पास निलम्बन गर्न सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिने विषय, वर्गीकरणको प्रक्रियाबाट अलग गर्ने विषय, काउन्सिलको कल्याणकारी कोष वा काउन्सिलले प्रदान गर्ने अन्य सुविधाबाट अवधि तोकी वञ्चित गर्ने विषय, सरकारी वा कुनै पनि सार्वजनिक निकायका तर्फबाट उपलव्ध गराइने कुनै पनि प्रकारका विज्ञापन वा सुविधाहरू निश्चित अवधिका लागि उपलव्ध नगराउन सम्बन्धित निकायलाई सिफारिस गर्ने विषय, कुनै पनि सरकारी भ्रमणमा राज्यका तर्फबाट सहभागी नगराउन सम्बन्धित निकायलाई सिफारिस गर्ने विषय, गम्भीर रूपमा आचारसंहिता उल्लंघन गर्ने पत्रकार र सञ्चारमाध्यमलाई थप कारबाहीका लागि नेपाल पत्रकार महासंघ र सम्बन्धित सञ्चार संस्थामा सिफारिस गर्ने विषय र काउन्सिलको निर्णय वा निर्देशन अवज्ञा गर्ने पत्रकार वा सञ्चारमाध्यमप्रति खेद प्रकट गर्ने, अवज्ञाकारीको सूचीमा राख्ने र पटक-पटक गरिएका कारबाहीको विवरण तत्काल वा आवश्यकताअनुसार सार्वजनिक गर्ने जस्ता कारबाहीका लागि उपसमितिको बैठकमा पेश भई निर्णय भएको हुनुपर्नेछ ।

(ढ) काउन्सिलको कार्यक्षेत्रभित्र नपर्ने उजुरीउपर कारबाही प्रक्रिया अघि बढाइने छैन । प्रेस स्वतन्त्रता हनन् तथा पत्रकार आचार संहितासँग सम्वन्धित विषयभन्दा बाहेक अन्य विषयमा आमसञ्चारमाध्यम र पत्रकारविरुद्ध परेका उजुरी काउन्सिलको कार्यक्षेत्र बाहिरको मानिनेछ । त्यस्ता उजुरी काउन्सिलमा दर्ता भई शाखामा प्राप्त भएमा शाखा प्रमुखले कार्यक्षेत्रभित्र नपर्ने जनाई काउन्सिल सचिवालयमा पठाउनुपर्नेछ । सचिवालयले सम्बन्धित निवेदकलाई यसबारे जानकारी दिनुपर्नेछ ।

तर राष्ट्रिय र सार्वजनिक सरोकारका कतिपय विषयमा परेका उजुरीलाई नोटिसको रूपमा राख्न सकिनेछ । यस्तै गुनासा, जनगुनासा, हेलो सरकार र सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयबाट सिधै काउन्सिलमा प्राप्त भएका गुनासा, उजुरी र जानकारीका सम्बन्धमा उपसमिति बैठकमा पेश गरी पत्रकार आचारसंहिता र कार्यविधिको अधिनमा रही आवश्यक निर्णय गरिनेछ ।

६. स्वअनुगमनसम्बन्धी कार्यविधि

(क) काउन्सिलले मिडिया अनुगमनकर्ताहरुमार्फत् वस्तुगत तथा विषयगत दुवै विधिबाट आमसञ्चारमाध्यमहरूको दैनिक नियमित अनुगमन गर्नेछ । मिडिया अनुगमनकर्ताहरूले आचारसंहिता हनन् देखिएका आमसञ्चारमाध्यमका समाचार तथा समाचार-सामग्रीको प्रतिवेदन हरेक दिन तत्तत् अनुगमन शाखामा पेश गर्नुपर्नेछ । काउन्सिलले आवश्यक ठानेका आमसञ्चारमाध्यमलाई अतिरिक्त समयमा पनि स्वअनुगमन गर्न सकिनेछ । यस कार्यमा अनुगमन शाखाका अतिरिक्त अन्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई जिम्मेवारी दिन सकिनेछ ।

साथै स्थानीय, प्रदेश र केन्द्र ((संघ) को निर्वाचनका समयमा विशेष आचारसंहिता अनुगमन गरिनेछ । यस्तो अवस्थामा आवश्यकताअनुसार बाह्य अनुगमनकर्तालाई पनि खटाउन सकिनेछ ।

(ख) अनुगमनकर्ताको प्रतिवेदनको आधारमा तत्कालै प्रक्रिया अगाडि बढाउनुपर्ने प्रकृतिको सामग्री देखिएमा सम्बन्धित शाखाबाट टिप्पणी खडा गरी अध्यक्ष वा उपसमितिको संयोजकको निर्देशनमा ३ दिनभित्र कारबाही प्रक्रिया अघि बढाउनुपर्नेछ । यससम्बन्धी अन्य कारबाही आचारसंहिता अनुगमन उपसमितिको बैठकको निर्णयानुसार हुनेछ ।

ग) काउन्सिलले मिडिया स्वअनुगमनको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक गर्नुपर्दछ ।

७. निर्णय र कारबाहीसम्बन्धी व्यवस्था

(क) आमसञ्चार माध्यम वा पत्रकारबाट जवाफ प्राप्त भएपछि सम्बन्धित शाखाले उजुरी वा स्वअनुगमनको विवरण, आमसञ्चार माध्यममा प्रकाशित प्रसारित सामग्री, उक्त विषयमा अन्य आमसञ्चार माध्यमवाट सामग्री सम्प्रेषितभएको भए सोको विवरण, यस सम्बन्धमा काउन्सिलबाट भएका पत्राचार र प्राप्त जवाफसमेत संलग्न राखी अलग्गै फाइलसहितको मिसिल खडा गर्नु पर्नेछ । उक्त मिसिल उपसमितिको बैठकमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ख) उपसमितिले आमसञ्चार माध्यम वा पत्रकारवाट प्राप्त जवाफ सहितको मिसिल अध्ययन गर्दा समाचार सामग्रीवाट पत्रकार आचार संहिता उल्लंघन नभएको ठानेमा सो कुरा निर्णय पुस्तिकामा जनाई निर्णय गर्नेछ । निवेदकलाई सोवारे शाखाले ३ दिनभित्र जानकारी दिने छ ।

(ग) उपसमितिले आमसञ्चार माध्यम र पत्रकारवाट आचार संहिता उल्लंघन भएको ठहर गरेमा प्रकृति र त्यसवाट परेको असर हेरी निम्नअनुसार कारवाही प्रक्रिया अघि बढाउनेछ ।

१. खण्डन प्रकाशन/प्रसारण गर्न लगाउने

उजुरीकर्ताबाट खण्डन प्रकाशनका लागि भएको अनुरोध वा काउन्सिलबाट खण्डन प्रकाशन गर्न पत्राचार गरेको १ हप्ताभित्र सञ्चारमाध्यमबाट तथ्यगत र बुँदागत खण्डन प्रकाशन/प्रसारण भएको हुनुपर्नेछ ।

तर समाचार तथा समाचार-सामग्रीको प्रकृति हेरी दैनिक अखबार र विद्युतीय आमसञ्चारमाध्यमको हकमा उपसमितिले समय र स्थान तोकी खण्डन प्रकाशन/प्रसारण गर्न निर्देशन दिन सक्नेछ ।

२. सञ्चारमाध्यमले चित्तबुझ्दो तथ्य पेश नगरेमा क्षमायाचना गर्न लगाउने

३. स्थान र समय तोकेर प्रतिक्रिया प्रकाशन/प्रसारण गर्न लगाउने

४. उजूरीका विषयमा स्थलगत अध्ययन गर्नुपर्ने अवस्थामा उपसमितिले तोकेका सदस्य वा कार्यदलले सम्बन्धित आमसञ्चारमाध्यममा पुगी अध्ययन गर्न सक्नेछ ।

५. सञ्चारमाध्यम, पत्रकारबाट त्रुटि सच्याई आगामी दिनमा यस्तो त्रुटि नहुने र आचारसंहिता पालना गर्ने प्रतिवद्धतासहित जवाफ प्राप्त भएमा त्यस्तो सञ्चारमाध्यमलाई सचेत गराई पत्राचार गर्ने । आचारसंहिता पालना नगर्ने र जानकारी नभएको भनी जवाफ पेश गर्ने सञ्चारमाध्यम तथा पत्रकारलाई आचार संहिता उल्लंघनमा हुने प्रक्रिया अनुसारको कारवाहीका साथै आचारसंहितासम्बन्धी प्रशिक्षण कक्षाको व्यवस्था गरिने छ ।

६. प्रेस पास निलम्बन, सेवा-सुविधा रोक्का, अवज्ञाकारी घोषणा र वर्गीकरणबाट हटाउने जस्ता कारबाहीको अवधि बढीमा एक आर्थिक वर्षको हुनेछ । सम्बन्धित आमसञ्चारमाध्यम र पत्रकारले आफ्नो कमजोरी सुधार गरी आफू सच्चिएको वा सच्चिने लिखित प्रतिबद्धता जनाएमा उपसमितिले कारवाहीको अवधि कम वा फुकुवा गर्न सक्नेछ ।

(घ) राष्ट्र, समाज र जनसमुदायलाई तत्काल आघात पार्ने, अत्यन्तै गम्भीर प्रकृतिको र सचिवालय वा उपसमितिले मात्रै टुङ्गो लगाउन नसक्ने उजुरी तथा स्वअनुगमनको टुङ्गो काउन्सिलले लगाउनेछ ।

८. मिलापत्र र अन्य कारबाहीसम्बन्धी व्यवस्था

(क) दुवै पक्षबीच छलफल र मेलमिलाप गराउन सकिने : उजूरी र कारबाहीसम्बन्धी कार्यविधिअन्तर्गत पत्रकार आचारसंहिता-२०७३ को दफा ७(२) मा उल्लिखित सम्बन्धित पक्षहरू(उजूरवाला र आरोपित) दुवैलाई झिकाई मेलमिलाप गराउन सकिनेछ ।

(ख) उजूरवाला र आरोपितपक्षले संयुक्त रूपले लिखित अनुरोध गरेमा सचिवालयले बोलाएर मिलापत्र गराई विवाद टुङ्ग्याउन सक्नेछ । मिलापत्रको निमित्त बस्ने छलफलमा अध्यक्ष वा उपसमितिको संयोजक, उपसमितिले तोकेको काउन्सिल सदस्य, मुख्य अधिकृत, शाखा इञ्चार्ज, शाखाप्रमुख रहने गरी छलफल एवं मिलापत्र कार्यटोली गठन गर्न सकिनेछ ।

(ग) छलफल गर्ने र मिलापत्र गर्ने कुरा पहिचान गरी अदालती प्रक्रियाअनुसार दिन, समय तोकी सम्बन्धित पक्षलाई प्राथमिकताका आधारमा जानकारी गराउन सकिनेछ ।

(घ) राष्ट्र, समाज र जनमुदायलाई प्रत्यक्ष आघात पर्ने विषयमा विद्यूतीय आमसञ्चारमाध्यमबाट सम्प्रेषित समाचार वा समाचार सामग्री तत्काल हटाई सो स्थानमा क्षमायाचना गर्न निर्देशन दिनसकिने छ ।

९. **पेशीसम्बन्धी व्यवस्था :** (क) गम्भीर प्रकृतिका आचारसंहिता उल्लंघनमा कारबाहीको निर्णय गर्दा उपसमितिले पेशी तोक्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ । उक्त पेशीमा उपसमितिका संयोजक, सदस्य र सचिव सहित दुवै शाखा हेर्ने शाखा इञ्चार्ज, सूचना अधिकारी रहनेछन् । उपसमितिका सचिवले पेशीसम्बन्धी तयारीको व्यवस्थापन गर्नेछन् । (ख). गम्भीर प्रकृतिका आचारसंहिता उल्लंघनका कारबाही सम्बन्धमा पाँच सय शब्दसम्मको निर्णय तयार पारी सार्वजनिक गर्नेछ ।

१०. **बैठकको निर्णयसम्बन्धी जानकारी :** उपसमितिले गोप्य राख्नुपर्ने निर्णय वा मस्यौदासम्बन्धी विषयबाहेक अन्य विषयको जानकारी संयोजकको परामर्शमा सचिवालयले सञ्चारमाध्यमलाई दिन सक्नेछ ।

११. **संयोजक र सदस्यहरूको आचारसंहिता**

(क) छापामाध्यममा कार्यरत संयोजक वा सदस्य छापामाध्यमविरुद्धको उजुरी र स्वअनुगनको विषयमा हुने छलफल एवम् निर्णयमा सहभागी हुने छैनन् ।

(ख) विद्यूतीय माध्यममा कार्यरत संयोजक वा सदस्य विद्यूतीय माध्यमविरुद्धको उजुरी र स्वअनुगनको विषयमा हुने छलफल एवम् निर्णयमा सहभागी हुने छैनन् ।

(ग) संयोजक वा सदस्य आफू वा आफ्ना नातेदार कार्यरत आमसञ्चार माध्यम र पत्रकारविरुद्ध परेको उजुरीसम्बन्धी छलफल र निर्णयमा सहभागी हुने छैनन् ।

(घ) उपसमितिका संयोजक वा कुनै सदस्यले आचार संहिता अनुगमन र निर्णय प्रक्रियामा प्रभाव पारेको वा निजको आचरणको विषयलाई लिएर उजुरी परेको खण्डमा उक्त उजुरी उपर प्रेस काउन्सिल नेपालको बैठकवाट छानविन र निर्णय गरिनेछ । आफू उपर परेको उजुरीको सुनुवाई प्रक्रियामा सम्वन्धित व्यक्तिको सहभागिता रहने छैन तर स्पष्टीकरणको मौका दिइनेछ ।

१२. **पुनरावलोकनसम्बन्धी व्यवस्था :** पत्रकार आचारसंहिता उल्लंघन गरेको ठहर गरी प्रेस प्रतिनिधि प्रमाणपत्र निलम्बन, वर्गीकरणको प्रक्रियाबाट अलग गर्ने, अन्य सुविधा वा विज्ञापनबाट अवधि तोकी वञ्चित गर्ने, कुनै पनि सरकारी भ्रमणमा राज्यका तर्फबाट सहभागी नगराउन सिफारिस गर्ने तथा सञ्चारमाध्यमप्रति खेद प्रकट गर्ने र अवज्ञाकारीको सूचीमा राख्ने जस्ता उपसमितिबाट भएका गम्भीर कारबाहीमा चित्त नबुझे (७) सात दिनभित्र प्रेस काउन्सिलसमक्ष पुनरावलोकन गर्न सकिनेछ । पुनरावलोकनको निवेदन प्राप्त भएमा प्रेस काउन्सिलको बैठकमा छलफल गरी उपसमितिको निर्णय सदर, बदर वा फेरबदल हुन सक्नेछ । आचारसंहिता सम्बन्धी काउन्सिलले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

१३. **संशोधनः** काउन्सिलले आवश्यकतानुसार यो कार्यविधि संशोधन गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची

१) उजुरीको नमूना/अनलाइन उजुरीको नमूना
२) खण्डनको नमूना
३) मेलमिलापपत्रको नमूना

अनुसूची १

उजुरीको नमूना

मिति : २०../ / गते

श्री प्रेस काउन्सिल नेपाल
सञ्चारग्राम,
तिलगङगा काठमाडौं।

विषय : उजूरी/कारबाही

उपर्युक्त सम्बन्धमा...
....
....

उजुरीकर्ता
नाम :
हस्ताक्षर :
फोन/मोबाइल :
इमेल :

अनुसूची २

खण्डनको नमूना

श्री सम्पादक ज्यू,
………………………

मितिः……………………

विषय : खण्डन सम्बन्धमा

उपर्युक्त सम्बन्धमा,………………………………………………………………………………………
………
………

बोधार्थ
१. प्रेस काउन्सिल नेपाल
:

निवेदक
नाम :
हस्ताक्षर :
फोन/मोबाइल :
इमेल :

अनुसूची ३

मेलमिलाप एवं सहमतिपत्रको नमूना

प्रेस काउन्सिल नेपाल
आचारसंहिता अनुगमन उपसमिति

मेलमिलाप एवं सहमतिपत्र

उजुरी नं. ....
बीच

....उजुरीकर्ता
र
.... विपक्षी (सञ्चारमाध्यम/पत्रकार)

निम्नानुसार हामी सहमत भयौं :

....
....
....
....
....

मिति : .... स्थान........................... समय...............

उजुरीकर्ता	विपक्षी
नाम :	नाम :
हस्ताक्षर :	हस्ताक्षर :
फोन/मोबाइल :	फोन/मोबाइल :
इमेल :	इमेल